

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

09 ספטמבר 2020, כ' אלול תש"ף

סומן : 200051

לכבוד
מתניהו אנגלמן, רו"ח
מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור
ירושלים

הנדון : דרישה לחקירת טיוח הריגתו של יעקוב מוסא אבו אל-קיעאן ז"ל על ידי

צמרת אכיפת החוק

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל (להלן: "התנועה") הרינו פונים אליך כדלקמן:

1. ממידע חמור אשר פורסם בתקשורת בימים האחרונים, ובפרט בכתבתו של עמית סגל, עולה חשש ממשי כי דבר נסיבות מותו של מר מר יעקוב מוסא אבו אל-קיעאן ז"ל (להלן: "מר אל-קיעאן") טויחו לכאורה על ידי גורמים בכירים במערכת אכיפת החוק דאז, לרבות השר לביטחון פנים, מפכ"ל המשטרה ופרקליט המדינה, אשר ביקשו להסתיר את התנהלות המשטרה באירוע הירי בו נהרג מר אל-קיעאן, תוך הכפשת שמו של מר אל-קיעאן והצגתו כמחבל לאומני, חרף חקירות מח"ש והשב"כ בהן נטען כי כלל לא היה מדובר בפיגוע טרור. הכל כמפורט כדלקמן.
2. ביום 18.1.2017, במהלך פינוי הכפר הבדואי בנגב אום אל – חיראן (להלן: "הכפר"), נהרג מר אבו-אלקיען, מורה למתמטיקה וסגן מנהל בית ספר בכפר, מירי שוטרים.
3. הירי במר אל-קיעאן, נעשה תוך כדי שנהג ברכבו, וכתוצאה מכך, וכעולה מפרסומים, איבד מר אל-קיעאן שליטה ברכבו, דבר אשר גרם להאצת הרכב ולפגיעה בשוטרים שהיו בקרבת המקום. בעקבות כך, נהרג רס"ב ארז עמדי לוי ז"ל, ושוטר נוסף נפגע באורח קל.
4. טרם בדיקת התקרית החמורה והשלמת החקירה בנדון, מיהרה צמרת אכיפת החוק דאז ובראשה השר לשעבר לביטחון פנים, גלעד ארדן, כמו גם פרקליט המדינה לשעבר, עו"ד שי ניצן ומפכ"ל המשטרה לשעבר, רוני אלשיך, להציג את התקרית כפיגוע דריסה על רקע לאומני ולצייר את מר אל-קיעאן כמחבל, ואת השוטרים שירו בו כמי שעשו את המוטל עליהם על מנת לנטרלו.
5. כך, דיווח דוברות המשטרה מיהר לתייג את מר אל-קיעאן כמחבל "אשר שעט ברכבו לעבר הכוחות וביצע פיגוע דריסה". השר ארדן אף הגדיל לעשות וטען כי "מחבל פעיל התנועה האיסלאמית דהר לעבר כוחותינו במטרה להרוג כמה שיותר שוטרים עוד לפני תחילת הפינוי".

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

לא זו אף זו, מפכ"ל המשטרה אלשיך קרא למר אבו-אלקיען "מפגע בן עוולה" וטען גם הוא כי הוא מחבל הקשור לתנועה האסלאמית ולדאעש.

6. אולם, על פי פרסומים דווח כי משהושלמה חקירת מח"ש בעניין האירוע עלה כי מהירות רכבו של אל-קיעאן טרם ירו בו השוטרים הייתה 10 קמ"ש בלבד, וכי מכוניתו האיצה רק לאחר ירי השוטרים עליו וכי אין היה מדובר בפיגוע לאומני. עוד עולה מפרסומים כי אף בשב"כ שללו את האפשרות כי היה מדובר בפיגוע טרור וטענו כי הירי נגרם לכאורה כתוצאה מכשל מבצעי של השוטרים בשטח. ממצאים נוספים אף הראו כי הכוחות המשטרתיים אשר ביצעו את הירי הראשוני לא חשו בסכנה מיידית וכי לא נמצאה סיבה מדוע התעכב הטיפול הרפואי באל-קיעאן.

7. עוד על פי פרסומים, עולה כי חרף ממצאים חמורים אלה אודות התנהלות הכוח המשטרתי באירוע, כשנה וחצי לאחר האירוע, פרקליט המדינה לשעבר, מר שי ניצן, הורה לכאורה על סגירת התיק כנגד השוטרים שהיו מעורבים באירוע הירי במר אל-קיעאן בטענה לכאורה כי אין די בראיות על מנת לקבוע בוודאות אם מר אל-קיעאן התכוון לבצע פיגוע טרור או אם לאו. כך, חרף טענתו כי אין מספיק חומר ראיתי על מנת לקבוע אם מר אבו-אלקיען כלל התכוון לבצע פיגוע, נמנע מר ניצן מלנקות את שמו של מר אבו אלקיען, ובכך למעשה ועל פי פרסומים נתן למעשה יד בטיוח התקרית החמורה בה ירו שוטרים באזרח.

8. חמור מכך, מפרסומים בתקשורת בימים האחרונים אשר הגיעו לידיעת התנועה, ובפרט פרסום כתבתו של העיתונאי מר עמית סגל מיום 8.9.2020, עולה כי בהתכתבות פנימית בין פרקליט המדינה לשעבר ניצן לבין ראש מח"ש דאז, בה דרש ראש מח"ש לנקוט אמצעים כנגד המפכ"ל אלשיך בגין הדלפות שביצע לכאורה לעיתונות כנגד מח"ש בעניין זה, עולה כי פרקליט המדינה אכן סבר כי התנהלותו של אלשיך בנדון הייתה שערורייתית, אולם עקב שיקולים פוליטיים לא יבצע זאת.

9. מהדברים האמורים עולה תמונת מצב מדאיגה, לפיה כלל ראשי מערכת אכיפת החוק הקפידו לטייח כשלים חמורים בהתנהלות הכוחות המשטרתיים באירועי פינוי הכפר אום אל-חיראן ואת נסיבות מותו של אזרח המדינה, ואף צבעו את האירוע כולו כפיגוע טרור, תוך הצגתו של מר אל-קיעאן כמחבל תוך הכפשת שמו וזכרו.

10. חומרת הדברים מקבלת משנה תוקף ממש ביום זה, כשלוש וחצי שנים לאחר התרחשות האירועים, בפרסום התנצלותו של ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו בפני משפחתו של מר אל-קיעאן, ואף פרסום הודעתה של משטרת ישראל בעניין אשר טיהרה את שמו.

11. ההתנהלות האמורה לעיל עולה כדי מעשים פליליים ומעלה שאלות קשות בדבר המעורבים בעניין:

א. האם חקירת השוטרים אשר ירו במר אבו אלקיען נעשתה כדין?

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

- ב. האם החלטת פרקליט המדינה לשעבר, מר שי ניצן, לסגירת תיק חקירת השוטרים היורים ניתנה כדין והאם אין מקום לפתוח את החקירה מחדש לאור הנסיבות החדשות אשר התגלו בימים האחרונים?
- ג. מדוע טויוחו נסיבות המקרה האמיתיות בדבר הירי במר אל-קיעאן על ידי השוטרים המעורבים ונסיבות דריסת השוטרים, תוך הטעייה חמורה של הציבור?
- ד. מי היו הגורמים אשר הובילו את מעשי הטיוח ואחראיים לו?
12. **ברי, כי לאור חומרת הדברים והיקפם, כמו גם פגיעתם בעקרונות בסיסיים בשיטת המשפט במדינתנו כגון שלטון החוק, שקיפות ותקינות מנהלית, יש לפתוח בהליך ביקורת נרחב בעניין שאלות אלה, לרבות הסקת מסקנות אישיות הנוגעות לאחראיים למחדל זה. לפיכך, התערבותו של כבוד מבקר המדינה נחוצה ואף הכרחית בעניין זה.**
13. לפיכך, נבקש מכבוד מבקר המדינה לעשות שימוש בסמכויות המוקנות לו ולבצע ביקורת בדבר נסיבות הריגתו של מר אל-קיעאן והשוטרים האחראיים לכך, לרבות מסכת הטיוח וההסתרה אודות נסיבות מותו על ידי הגורמים הבכירים ביותר מערכת אכיפת החוק, כפי שתואר לעיל במכתבנו זה.
14. לטיפולך ולתגובתך המהירה נודה.

בכבוד רב,

רחל אל-שי רוזנפלד, עו"ד
מחלקת חושפי שחיתות
התנועה למען איכות השלטון

תומר נאור, עו"ד
מנהל האגף המשפטי
התנועה למען איכות השלטון

1\200552\20092

1\200552\20092